

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Методичні вказівки
до практичних занять
з дисципліни «Валютні операції»
для студентів денної форми навчання
спеціальності 7.050103 – «Міжнародна економіка»

Затверджено
методичною радою
університету
протокол №3 від 9.12.2009 р.

Харків 2010

Укладачі: О.О. Солодовнік
А.В. Гриньов

Кафедра міжнародної економіки

ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

Однією з найважливіших складових системи міжнародних фінансів є валютний ринок. На сьогоднішній день валютний ринок є досить розвиненим, характеризується розгалуженою структурою, включає як біржовий, так і позабіржовий сектори. Обслуговуючи значний обсяг міжнародних угод, валютний ринок розвивається досить динамічно. Це обумовлює актуальність засвоєння студентами у процесі навчання методичних підходів до аналізу основних тенденцій у сфері валютно-фінансових операцій, набуття навичок здійснення валютних операцій та страхування ведення зовнішньоекономічної діяльності, а також вивчення новітніх засобів здійснення валютних операцій, що здійснюються у світовому інформаційному просторі за допомогою платіжних систем регіонального та глобального рівня.

Навчальна дисципліна «Валютні операції» належить до нормативних навчальних дисциплін професійно-орієнтованого циклу підготовки спеціалістів та магістрів напрямом 0501 «Економіка і підприємництво» за спеціальністю 7.050103 «Міжнародна економіка». Дисципліна «Валютні операції» має комплексний характер, базується на категоріях, які вивчають такі дисципліни як «Міжнародна економіка», «Міжнародні фінанси», «Гроші та кредит», «Міжнародна економічна діяльність», «Економіка зарубіжних країн», «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік», «Транснаціональні корпорації».

Мета дисципліни – засвоєння знань і формування практичних навичок із проведення валютних операцій. Завдання курсу – вивчення валютного ринку, цілей, норм і правил валютних операцій; набуття вмінь і навичок проведення валютних операцій різних видів, відкриття та ведення валютних рахунків.

Методичні вказівки до практичних занять з курсу «Валютні операції» висвітлюють основні теми курсу на прикладі практичних задач для їх рішення.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

Валютні цінності та валютний ринок

1. Контрольні запитання:

1. Що розуміють під поняттями «валюта» і «валютні цінності»?
2. Які цінності віднесено до валютних згідно з чинним законодавством України?
3. Розкрийте сутність валютного ринку як економічної категорії. Що розуміють під валютним ринком з практичної точки зору?
4. Назвіть основні функції валютного ринку.
5. Як класифікуються валютні ринки?
6. У чому полягають специфічні риси сучасного міжнародного валютного ринку?
7. Назвіть основних агентів валютного ринку та визначте їх функції.
8. Що розуміють під міжнародною валютною ліквідністю?
9. Визначте склад міжнародних резервів.
10. Які показники характеризують збалансованість зовнішньої торгівлі країни?

Завдання 1.1

За даними табл. 1.1 про офіційні резерви Національного банку України розрахувати показники, які б характеризували: а) динаміку складових офіційних резервів; б) структуру та структурні зрушення офіційних резервів. Зробіть висновки.

Завдання 1.2

За даними табл. 1.2 про зовнішньоекономічну діяльність України визначте сальдо рахунка поточних операцій та розрахуйте показники, які характеризують його динаміку та збалансованість зовнішньої торгівлі.

Таблиця 1.1 – Офіційні резервні активи Національного банку України, млн. дол. США

Показник	2004	2005	2006	2007
Резерви в іноземній валюті	9490	18987	21843	31783
Резервна позиція в МВФ	0,000	0,004	0,004	0,010
СПЗ	1	1	1	3
Золото	224	403	513	693
Інші резервні активи	-	-	-	-
Усього	9715	19391	22358	32479

Таблиця 1.2 – Зовнішньоекономічна діяльність України, млн. дол. США

Показник	2004	2005	2006	2007
Експорт товарів	33432	35024	38949	49840
Імпорт товарів	29691	36159	44143	60412
Експорт послуг	7859	9354	11290	14161
Імпорт послуг	6622	7548	9164	11465
Доходи (сальдо)	-645	-985	-1722	-2117
Поточні трансферти (сальдо)	2576	2845	3173	4075

Завдання 1.3

Враховуючи результати розрахунків за даними табл. 1.1 і табл. 1.2, зробіть висновки щодо зв'язку стану рахунку поточних операцій платіжного балансу України та офіційних резервів НБУ.

Завдання 1.4

За даними табл. 1.1 – 1.3 проаналізувати стан валютного ринку України протягом 2005-2007 років, встановити основні тенденції його розвитку та чинники, що обумовили їх.

Таблиця 1.3 – Показники стану валютного ринку України

Період	Офіційний курс гривні до:		Середньозважений готівковий курс гривні за операціями банків України до:				Обсяг операцій на міжбанківському валютному ринку України, млн. дол. США	Інтервенції НБУ, млн. дол. США	Обсяг операцій на готівково-вому ринку України, млн. дол. США	Банківські вклади фізичних осіб у ВКВ, млн. дол. США
	долара США	євро	долара США		євро					
			Купівля	Продаж	Купівля	Продаж				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2005 рік:										
Січень	5,3039	6,9136	5,3667	5,4001	6,9865	7,0653	5394,4	711,2	1262,1	3832,0
Лютий	5,2990	6,9761	5,3043	5,3387	6,8811	6,9365	6505,8	892,9	1366,2	4076,4
Березень	5,2808	6,8349	5,2677	5,3008	6,9521	6,9848	8304,8	1498,0	1843,1	4175,8
Квітень	5,0500	6,5170	5,1542	5,2171	6,674	6,7583	8008,8	1127,5	1950,3	4299,8
Травень	5,0500	6,2983	5,0273	5,0933	6,3869	6,4666	5766,6	387,1	1696,1	4289,5
Червень	5,0550	6,0932	5,0540	5,0970	6,1126	6,1738	5564,1	-10,5	1915,3	4493,4
Липень	5,0550	6,1105	5,0288	5,0668	6,0256	6,0666	6243,4	397,3	2275,3	4693,0
Серпень	5,0500	6,1514	5,0165	5,0548	6,1309	6,1680	7480,1	735,9	2734,2	4895,7
Вересень	5,0500	6,0918	5,0093	5,0638	6,1475	6,1835	7211,2	209,8	2440,4	5069,0
Жовтень	5,0500	6,1296	5,0846	5,1296	6,1067	6,1568	6698,7	-42,5	2527,6	5560,6
Листопад	5,0500	5,9554	5,0751	5,1102	5,9718	6,0448	16240,6	4537,5	2443,3	5710,8
Грудень	5,0500	5,9716	5,0767	5,1174	5,9066	6,0596	7981,6	8,1	2705,8	6040,1

Продовження таблиці 1.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2006 рік:										
Січень	5,0500	6,1014	5,1118	5,1596	6,1490	6,2079	6614,6	-938,7	1983,2	6338,1
Лютий	5,0500	5,9852	5,0963	5,1317	6,0751	6,1405	5948,0	-179,0	2150,0	6582,5
Березень	5,0500	6,1084	5,1012	5,1341	6,1117	6,1738	8954,0	-724,4	2755,1	6748,1
Квітень	5,0500	6,2690	5,0879	5,1201	6,2104	6,2591	7297,6	-232,8	2521,4	7067,8
Травень	5,0500	6,4836	5,0293	5,0666	6,3972	6,4664	7844,2	244,1	2988,5	7305,1
Червень	5,0500	6,3271	5,0064	5,0385	6,3443	6,3979	8279,1	247,3	2844,2	7479,0
Липень	5,0500	6,3953	5,0127	5,0491	6,3458	6,4035	8540,4	315,8	3244,4	7793,5
Серпень	5,0500	6,4731	5,0314	5,0630	6,422	6,4796	9221,1	500,5	3598,6	8126,0
Вересень	5,0500	6,4200	5,0307	5,0585	6,3957	6,4472	9754,4	552,5	3461,6	8328,7
Жовтень	5,0500	6,4220	5,0448	5,0765	6,3592	6,4032	9411,0	363,3	3861,7	8614,1
Листопад	5,0500	6,6442	5,0573	5,0874	6,4881	6,5297	9572,2	226,7	3797,5	9009,1
Грудень	5,0500	6,6508	5,0461	5,0741	6,6435	6,7081	11034,0	530,7	4331,1	9517,6
2007 рік:										
Січень	5,0500	6,5508	5,0429	5,0724	6,5369	6,5970	8260,0	223,4	2975,1	9803,5
Лютий	5,0500	6,6811	5,0336	5,0580	6,5601	6,6089	8387,8	265,4	3404,9	10051,2
Березень	5,0500	6,7427	5,0289	5,0534	6,6393	6,6920	10942,1	505,1	4222,5	10272,5
Квітень	5,0500	6,8897	5,0294	5,0573	6,7720	6,8323	11452,6	335,7	4266,8	10354,5
Травень	5,0500	6,7771	5,0137	5,0422	6,7706	6,8226	12161,2	1415,4	4160,5	10456,7
Червень	5,0500	6,7973	5,0175	5,0450	6,7212	6,7700	10820,8	658,4	4606,2	10742,2
Липень	5,0500	6,8977	5,0008	5,0298	6,8327	6,8990	12726,7	1146,6	5956,2	11015,2
Серпень	5,0500	6,8730	4,9917	5,0184	6,8000	6,8566	14266,4	1575,3	6081,3	11272,4
Вересень	5,0500	7,1609	5,0220	5,0479	6,9500	7,0410	12993,6	787,3	5513,4	11508,7
Жовтень	5,0500	7,2755	5,0362	5,0626	7,1695	7,2325	15304,9	383,4	6567,5	11729,8
Листопад	5,0500	7,4426	5,0395	5,0650	7,4161	7,4712	14371,3	479,4	6515,9	12105,6
Грудень	5,0500	7,4194	5,0487	5,0753	7,3508	7,4210	16285,3	-176,4	6992,3	12590,3

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

Валютний курс і конвертованість валюти

1. Контрольні запитання:

1. Що розуміють під поняттями «валютний курс» та «котирування»?
2. Що означає запис «USD/UAH = 4,8503 – 4,9421»? Чи змінить економічний зміст валютообмінної операції зворотній запис курсів: 4,9421 – 4,8503?
3. Що зазначають у разі прямого котирування, а що у разі зворотного котирування?
4. Дайте визначення поняттям «валюта котирування» та «база котирування».
5. Які структурні та кон'юнктурні чинники впливають на рівень і динаміку валютного курсу.
6. Визначте основні функції валютного курсу.
7. Чим визначається купівельна спроможність валюти?
8. Що таке «паритет купівельної спроможності»? Яким він може бути залежно від номенклатури товарів, які беруть для розрахунку?
9. Які режими валютних курсів використовують у міжнародній практиці? Назвіть основні характеристики визначених режимів валютного курсу.
10. Назвіть основні закономірності динаміки валютних курсів.
11. Дайте визначення поняттю «конвертованість валюти».
12. Про що свідчить повна конвертованість валюти?
13. Що означає запровадження часткової конвертованості валюти?
14. Що таке крос-курс?
15. Які методи розрахунку крос-курсу найчастіше використовують на практиці?

Завдання 2.1

За даними, представленими у табл. 1.3 проаналізуйте динаміку офіційного курсу гривні та середньозваженого готівкового курсу гривні за операціями банків України до долара США та євро, прибутковість операцій комерційних банків України з обміну іноземних валют, зробіть висновки щодо політики курсоутворення, яка мала місце в Україні протягом 2005-2007 рр.

Завдання 2.2

Розрахуйте загальний паритет купівельної спроможності (*PPP*), якщо відомо, що приріст фізичного обсягу ВВП країни А становив за рік 5,0%, а країни Б – 0,8%, індекс цін в країні А за даний період становив 1,13, а в країні Б – 1,8. Як зміниться курс національної грошової одиниці країни Б по відношенню до валюти країни А? Який метод визначення паритету купівельної спроможності Ви використовували?

Завдання 2.3

Розрахуйте крос-курс:

- євро до швейцарського франка EUR/CHF за умови: USD/CHF = 0,9001; USD/EUR = 1,5431;
- швейцарського франка до японської єни CHF/JPY за умови: USD/JPY = 106,14; USD/CHF = 1,1788;
- англійського фунта стерлінгів до євро GBP/EUR за умови: GBP/USD = 1,8415; USD/EUR = 0,8013.

Завдання 2.4

Розрахувати крос-курс купівлі та продажу:

- CHF/JPY на основі даних: USD/JPY = 115,32 – 115,41; USD/CHF = 1,2988 – 1,2994;
- EUR/GBP на основі даних: USD/GBP = 1,8256 – 1,8362; USD/EUR = 1,2243 – 1,2248.

Завдання 2.5

Здійснити подвійне котирування крос-курсу:

- EUR/CHF за умови, що доларові курси становлять: EUR/USD = 0,8165 – 0,8201; USD/CHF = 0,8005 – 0,8009;
- GBP/EUR за умови, що доларові курси становлять: GBP/USD = 1,7632 – 1,7650; USD/EUR = 0,8438 – 0,8441.

Завдання 2.6

За даними табл. 1.3 розрахуйте крос-курс долара США до євро (за офіційним курсом гривні до долара США та євро) та здійсніть подвійне котирування крос-курсу купівлі та продажу (за даними щодо середньозваженого готівкового курсу гривні за операціями банків).

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

Поняття й види валютних операцій (частина I)

1. Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняттям «валютна операція» та «дата валютування».
2. Які операції використовуються переважно для обслуговування зовнішньоторговельних розрахунків?
3. У яких формах здійснюються поточні валютні операції?
4. Що означає купівля-продаж валют на умовах «тод», «том», «спот»?
5. Назвіть стандартні умови виконання поточних валютних операцій.
6. Які угоди називають форвардними операціями? У чому полягає їх специфіка?
7. Визначте стандартизовані терміни форвардних угод та основні умови форвардного контракту.
8. Як розраховується форвардний валютний курс? Чим він відрізняється від поточного?
9. Як розраховується премія (дисконт) валютного курсу «аут-райт» на купівлю та продаж валюти?
10. Що розуміють під валютними «свопами»?
11. Як поділяються класичні «свопи» залежно від послідовності виконаних операцій «спот» і «форвард»?
12. Як поділяються валютні «свопи» залежно від термінів укладання угоди?
13. Які валютні курси використовуються для класичних угод «своп» (репорт і депорт)? За якими методиками вони розраховуються?
14. У чому полягають переваги у використанні угод «своп» перед чистими форвардними угодами?

Завдання 3.1

На 1 червня на ринку котируються такі валютний курс та процентні ставки: GBP/USD 1,5326, GBP 3m – 6,2%, USD 3m – 7,2%. Розрахувати курс для тримісячного форвардного контракту.

Завдання 3.2

Розрахувати форвардний курс USD/UAH на один місяць, якщо на ринку спот котируються такі валютні курси та процентні ставки:

USD/UAH 4,9810-4,9850,

USD 1m 5,5 – 6% p.a.,

UAH 1m 15 – 16% p.a.

Завдання 3.3

Спот-курс USD/UAH = 5,0100 – 5,0300. Форвардна маржа для угоди на 3 місяці – 0,0050-0,0040. Визначити:

- форвардний курс для угоди на 3 місяці;
- курс «спот» для оберненого котирування;
- форвардний курс для оберненого котирування;
- форвардну маржу для оберненого котирування;
- котирування здійснюється з премією чи з дисконтом.

Завдання 3.4

Спот-курс USD/UAH = 5,0171 – 5,0210. Форвардна маржа становить: а) 160-180; б) 150-130. Визначте курси «аутрайт».

Завдання 3.5

Валютний дилер відносно форвардного курсу USD/EUR за угодою на 6 місяців одержав інформацію про форвардну маржу: 160 – 140. Визначити:

- Котирування здійснюється з премією чи з дисконтом?
- Для якої з валют відсоткові ставки вищі, а для якої нижчі?

Завдання 3.6

Здійснити котирування операції своп на суму 300 млн японських єн, якщо на строк 25 днів процентні ставки за USD та JPY дорівнюють 6,05/6,11 і 0,12/0,15 відповідно, та курс спот USD/JPY = 106,25/30.

Завдання 3.7

Здійснити котирування операцій своп на строк 45 днів, якщо курс спот USD/UAH дорівнює 5,0205/25 та процентні ставки на цей строк за USD=10/15 та UAH=25/35.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

Поняття й види валютних операцій (частина II)

1. Контрольні запитання:

1. Що розуміють під «валютним ф'ючерсом»?
2. Як визначається ціна купівлі валютного ф'ючерсу? Як розраховується базис рівноваги?
3. Визначте порядок здійснення угод за ф'ючерсними контрактами.
4. Назвіть відмінні риси ф'ючерсних ринків, які не властиві іншим фінансовим ринкам?
5. Що розуміють під «валютним опціоном»?
6. Як здійснюється торгівля біржовими опціонами? Які реквізити містить стандартна специфікація валютного опціону?
7. У чому полягає різниця між опціонами «кол» та «пут»? Для чого їх використовують?
8. Як визначається вартість опціону (премія)?
9. Що розуміють під до арбітражними операціями? У чому полягає їх основна мета?
10. Як класифікуються арбітражні операції?

Завдання 4.1

Фірма А купує на Лондонській міжнародній біржі 3 червневі валютні ф'ючерси на купівлю англійських фунтів стерлінгів ціною 0,5451 дол. США за 1 ф. ст. На момент здійснення угоди ціна ф'ючерсу знижується на 120 пунктів. Визначити збитки (прибутки) покупця за одним контрактом і за всією угодою.

Завдання 4.2

Англійська компанія на початку вересня має сплатити 5 млн. дол. США. Поточний курс GBP/USD становить 1,8346. Розрахувати для умов Чиказької комерційної біржі: скільки ф'ючерсних контрактів треба придбати компанії та її прибутки (збитки), якщо обмінний курс становитиме: а) 1,8006; б) 1,8450.

Завдання 4.3

Фірма А продає на Чиказькій комерційній біржі 6 вересневих валютні ф'ючерси на купівлю швейцарських франків ціною 1,2371 дол. США за 1 швейцарський франк. З часом ринкова ціна знижується на 130 пунктів. Визначити прибуток (збиток) продавця за одним контрактом і за всією угодою.

Завдання 4.4

Треjder купив 10 ф'ючерсних контрактів на індекс S&P`s500 з множителем специфікації 250 дол. і ціною виконання 1280. Він же купив 10 європейських опціонів з тим самим множителем специфікації і ціною виконання 1285. Дата закінчення опціону збігається з датою виконання ф'ючерсного контракту. Визначте прибуток/збитки за відкритими позиціями (без урахування премії опціонів), якщо значення індексу на дату виконання становило 1290.

Завдання 4.5

Підприємство вирішило придбати опціон «кол» на купівлю євро за гривню. Поточний курс становить EUR 0,1532 за 1 грн. Визначити яка ціна виконання опціону буде вигіднішою: 0,1820 або 0,1410.

Завдання 4.6

Підприємство купує в банку опціон «пут» на продаж 500 тис. дол. США за гривні з ціною виконання 0,1877 дол. США за 1 грн. Премія становить 8 тис. грн.. Визначити:

- чисті надходження підприємства, якщо опціон здійснено за ціною виконання;
- який спот-курс, за якого ані продавець, ані покупець не мали б збитків, ні прибутку.

Завдання 4.7

Підприємство, передбачивши необхідність купівлі через два місяці у свого іноземного партнера партії сировини, придбало опціон на купівлю 850 тис. євро за ціною 7,7126 грн. за 1 євро. Премія становить 20 тис. грн.. На дату завершення опціону спот-курс становив 7,6609 грн. за 1 євро. Визначити, що вигідніше підприємству: відмовитись чи не відмовлятися від здійснення опціону.

Завдання 4.8

Підприємство вирішило придбати опціон «кол» на купівлю американських доларів за гривню. Поточний курс становить USD 0,1874 за 1 грн. Визначити яка ціна опціону буде вигіднішою: 0,1950 чи 0,1598.

Завдання 4.9

Треjder продав два європейські опціони пут на індекс S&P`s500 з множитком специфікації 250 дол. (один з ціною виконання 1270, а другий – 1290) і купив два опціони колл з ціною виконання 1280. Дати закінчення опціонів збігаються. Визначте прибуток/збитки за відкритими позиціями (без урахування премії опціонів), якщо значення індексу на дату закінчення дорівнює 1300.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

Міжнародні розрахунки

1. Контрольні запитання:

1. Що розуміють під міжнародними розрахунками?
2. Назвіть основні платіжні умови зовнішньоекономічних договорів.
3. Опишіть технологію використання чеків як засобів платежу у міжнародних розрахунках.
4. Які основні кореспондентські банківські рахунки, що використовуються для міжнародних розрахунків? У чому полягає різниця між ними?
5. У чому полягає сутність банківського переказу?
6. Назвіть основних учасників інкасової форми розрахунків та охарактеризуйте їхні функції.
7. Як класифікуються інкасо?
8. У чому полягає сутність акредитивної форми розрахунків?
9. Охарактеризуйте статус та функції основних учасників вексельної форми розрахунків.
10. Опишіть технологію використання пластикових карток у міжнародних розрахунках.

Завдання 5.1

Українське підприємство «Арніка» уклало зовнішньоекономічний договір з англійським підприємством «Блек фокс» на поставку партії комп'ютерів. Умовами договору передбачено, що українське підприємство – експортер, а розрахунки будуть здійснюватися у формі банківського переказу. Розробіть схему застосування розрахунків у формі банківського переказу відповідно до умов.

Завдання 5.2

Українське підприємство ЗАТ «Фарма» підписало зовнішньоекономічний договір з чеською фармацевтичною компанією «Фармація» на поставку лікарських засобів. Умовами договору передбачено, що українське підприємство – експортер, а розрахунки будуть здійснюватися у змішаній формі. Розробіть форму застосування змішаної форми розрахунків за умови: 20% – передплата у формі банківського переказу, 80% – виставлення покритого безвідкличного акредитива.

Завдання 5.3

Українське підприємство «МТЗ» підписало зовнішньоекономічний договір з фінською компанією «Альфа» на купівлю партії мобільних телефонів. Умовами договору передбачено, що українське підприємство – імпортер, а розрахунки будуть здійснюватися у змішаній формі. Розробіть схему застосування змішаної форми розрахунків за умови: 50% – підтверджений безвідкличний акредитив, 50% – інкасо.

Завдання 5.4

Українське підприємство «Абетка» підписало зовнішньоекономічний договір з російським підприємством «Рось» на постачання партії книжок. Умовами договору передбачено, що українське підприємство імпортер, а розрахунки будуть здійснюватися у змішаній формі. Розробіть схему застосування змішаної форми розрахунків за умови: 20% – виставлення простого покритого акредитиву, 40% – інкасо та 40% – виставлення простого векселя.

Завдання 5.5

За умовами зовнішньоторговельної угоди між французькою взуттєвою компанією «ELSEN» і німецькою торговельною мережею «DANO» має бути поставлена партія літнього весняного взуття на суму 2 млн. євро. Розрахунок здійснюється за допомогою переказного векселя. За векселем передбачено відсоток розміром 6% річних. Виписано вексель 1 березня 2007 року, дата сплати – 1 серпня 2007 року. Ремітентом по векселю виступає банк «DBN». Через місяць після того, як вексель було виписано, банк «DBN» перевів його (зробив індосамент) на компанію «АСО», яка, в свою чергу, продала вексель за 2 місяці до настання дати платежу за векселем банку «RONO». Дисконт склав 2% річних.

Кожен з учасників цієї рольової ситуації має виконувати роль або експортера, або імпортера, або ремітента, або будь-кого з інших осіб, задіяних в описаних операціях з векселем. Під час виконання завдання необхідно:

- скласти переказний вексель;
- зробити індосамент на векселі;
- визначити суму, яку за векселем отримала від його продажу компанія «АСО»;
- обчислити суму дисконту.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

Облік валютних, імпортних та експортних операцій

1. Контрольні запитання:

1. Надайте визначення поняттям «поточні рахунки в іноземній валюті» і «розподільчі рахунки». Чим відрізняється режим їх використання?
2. Як визначається балансова вартість іноземної валюти при її надходженні на рахунки підприємства?
3. Який є порядок перерахунку балансової вартості іноземної валюти у зв'язку із зміною валютного курсу?
4. Назвіть методи визначення балансової вартості іноземної валюти, що списується з рахунку підприємства? У чому вони полягають?

5. Як відображаються в бухгалтерському обліку операції з придбання іноземної валюти за гривні?

6. Як відображаються в бухгалтерському обліку операції з придбання іноземної валюти за іншу іноземну валюту?

7. Які основні дії пов'язані з митним контролем імпортованих товарів?

8. Який порядок нарахування і сплати ПДВ при імпорті товарів?

9. Який порядок одержання права на застосування нульової ставки ПДВ при здійсненні експортних операцій?

10. Як сплачується акцизний збір при імпорті товарів?

11. Який порядок сплати ввізного мита?

12. У чому полягають особливості бухгалтерського обліку дебіторської і кредиторської заборгованості в іноземній валюті?

Завдання 6.1

На поточному рахунку підприємства на початок року обліковувалися 50000 дол. США, балансова вартість яких складає 266000 грн. Протягом року поточний рахунок не використовувався.

Розрахуйте і відобразіть на рахунках бухгалтерського обліку курсові різниці, що підлягали нарахуванню протягом року, за умови, що за офіційним курсом НБУ вартість 1 дол. США складалася станом на:

31 січня – 5,3210	31 липня – 5,3290
28 лютого – 5,3215	31 серпня – 5,32933
31 березня – 5,3220	30 вересня – 5,3295
30 квітня – 5,3270	31 жовтня – 5,3302
31 травня – 5,3293	30 листопада – 5,3312
30 червня – 5,3288	31 грудня – 5,3324

Завдання 6.2

На початок дня на поточному рахунку підприємства знаходилося 120000 дол. США загальною балансовою вартістю 632400 грн. Протягом дня на поточний рахунок підприємства надійшла виручка від реалізації товарів на суму 60000 дол. США. Підприємству необхідно перерахувати постачальнику-нерезиденту в оплату імпортованих товарів 55000 дол. США.

Визначте балансову вартість іноземної валюти, перерахованої постачальнику-нерезиденту, за кожним з трьох методів: методом середньозваженого курсу, методом ФІФО і методом ЛІФО.

Завдання 6.3

Підприємство доручило банку придбати для нього на міжбанківському валютному ринку 75000 дол. США. Банк придбав для підприємства необхідну кількість валюти за комерційним курсом 5,2951 грн. за 1 дол. США. За офіційним курсом НБУ вартість 1 дол. США на день придбання іноземної валюти складала 5,2890 грн. Комісійна винагорода, що підлягає банку за виконання доручення, дорівнює 0,2% від вартості придбаної валюти.

Відобразить на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з придбанням банком іноземної валюти за дорученням підприємства.

Завдання 6.4

Підприємство придбало у постачальника-нерезидента 20 комп'ютерів загальною вартістю у гривневому еквіваленті 57348 грн. і 15 принтерів загальною вартістю у гривневому еквіваленті 27870 грн. Поставку товарів було здійснено одним транспортом. Транспортно-заготівельні витрати, згідно з рахунками транспортної організації, склали 2410 грн. Відповідно до облікової політики підприємства-імпортера, розподіл транспортно-заготівельних витрат здійснюється за методом прямого обліку пропорційно вартості придбаних товарів.

Розрахувати транспортно-заготівельні витрати, що підлягають включенню до складу первісної вартості кожного з придбаних товарів.

Завдання 6.5

Підприємство придбало у постачальника-нерезидента партію техніки загальною вартістю 90000 дол. США, у тому числі: принтери на суму 35000 дол. США; сканери на суму 25000 дол. США; модеми на суму 30000 дол. США. Сума транспортних витрат з доставки партії побутової техніки складала 5500 дол. США. Курс НБУ на 1 дол. США складав: на дату оприбуткування товарів – 5,307 грн.; на дату

надання транспортних послуг – 5,310 грн. Відповідно до облікової політики підприємства-імпортера розподіл транспортно-заготівельних витрат здійснюється за методом прямого обліку пропорційно вартості придбаних товарів.

Визначте транспортні втрати, що підлягають включенню до балансової вартості кожного з видів придбаної побутової техніки.

Завдання 6.6

Відповідно до облікової політики підприємства-імпортера розподіл транспортно-заготівельних витрат здійснюється за методом відокремленого обліку. Загальна вартість товарів, що знаходилися на складі підприємства на початок місяця, складала 150000 грн., залишок нерозподілених транспортно-заготівельних витрат, облік яких здійснюється на окремому рахунку дорівнював 5600 грн.

Протягом місяця: надійшло товарів на суму 75000 грн.; транспортно-заготівельні витрати, пов'язані з придбанням товарів, склали 2910 грн.; реалізовано товарів на суму 82000 грн.

Визначте суму транспортно-заготівельних витрат, що відносяться до товарів, які вибули і підлягають списанню по закінченню місяця.

Завдання 6.7

22 березня підприємством було відвантажено на користь покупця-нерезидента партію товарів загальною балансовою вартістю 250000 грн. Договірна вартість товарів складала 60000 дол. США. Оплата за відвантажені товари надійшла на поточний рахунок підприємства 15 квітня.

Національним банком України було встановлено такі курси гривні до долара США:

- станом на 25 березня – 5,29 грн.;
- станом на 1 квітня – 5,30 грн.;
- станом на 15 квітня – 5,31 грн.

Відобразіть на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з обліком операції з експорту товарів.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

Сутність валютних ризиків та методи їх страхування

1. Контрольні запитання:

1. Що слід розуміти під валютним ризиком?
2. Які головні чинники виникнення валютних ризиків?
3. Наведіть класифікацію валютних ризиків.
4. Охарактеризуйте особливості управління валютними ризиками.
5. Яким чином укладання форвардних контрактів сприяє страхуванню валютних ризиків?
6. Яким чином укладання угод «своп» сприяє страхуванню валютних ризиків?
7. Яким чином укладання ф'ючерсних контрактів сприяє страхуванню валютних ризиків?
8. Яким чином укладання опціонних угод сприяє страхуванню валютних ризиків?
9. Що слід розуміти під форфейтингом?
10. Яким чином укладання договорів форфейтинга сприяє страхуванню валютних ризиків?

Завдання 7.1

Англійська фірма продає українському підприємству обладнання на суму 1 млн. фунтів стерлінгів. На момент відвантаження обладнання курс фунта стерлінгів до гривні становив 9,48 ф. ст. за 1 грн. Оплата поставленого устаткування була здійснена через 2 місяці, коли курс дорівнював 9,50 ф. ст. за 1 грн. Визначити обсяги операційного валютного ризику українського підприємства.

Завдання 7.2

Німецька фірма продає українському підприємству обладнання на суму 2,5 млн. євро. На момент відвантаження обладнання курс євро до гривні становив 0,1501 євро гза 1 грн. Оплата поставленого устаткування була здійснена через 4 місяці, коли курс дорівнював

0,1587 євро за 1 грн. Визначити обсяг операційного валютного ризику українського підприємства.

Завдання 7.3

У німецької фірми є дочірня компанія в Україні, чисті активи якої на 01.01.2006 р. становили 20 млн. грн.. Курс гривні до євро на 1 січня 2006 р. дорівнював 6,3899 грн. за 1 євро, а на 31 грудня – 6,4897 грн. за 1 євро. Визначити на скільки знизиться вартість активів дочірньої фірми через виникнення трансляційного ризику.

Завдання 7.4

У англійської компанії є дочірня фірма в Україні, чисті активи якої на 01.01.2006 р. становили 64 млн. грн.. Курс гривні до англійського фунта стерлінгів на 1 січня 2006 р. дорівнював 9,3376 грн. за 1 ф. ст., а на 31 грудня – 9,6316 грн. за 1 ф. ст. Визначити на скільки знизиться вартість активів дочірньої фірми через виникнення трансляційного ризику.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8

Поняття і види валютних позицій

1. Контрольні запитання:

1. Дати визначення поняттю «валютна позиція».
2. Охарактеризуйте зв'язок валютної позиції з валютним ризиком.
3. Назвіть види валютних позицій та охарактеризуйте умови, за яких вони виникають.
4. За умов якої валютної позиції оператор валютного ринку в умовах плаваючого валютного курсу несе валютний ризик?
5. Яка валютна позиція дає прибутки при підвищенні курсу іноземної валюти?
6. Яка валютна позиція завдає збитків при підвищенні курсу іноземної валюти?
7. Що таке лімітовані або стоп-лос-доручення? З якою метою вони використовуються і які дані містять?

8. Охарактеризуйте порядок обліку банком змін валютної позиції.
9. Яким чином банк оцінює можливий результат відкритої позиції?
10. Якщо продавці на біржі розраховують на зниження курсу, то яку позицію вони відкриватимуть? Чому?

Завдання 8.1

За день на біржі було укладено такі угоди в USD/UAN:

- продаж USD 10 млн. за курсом 5,1253;
- продаж USD 10 млн. за курсом 5,1232;
- купівля USD 15 млн. за курсом 5,0523;
- купівля USD 5 млн. за курсом 5,0612.

Курс на час закриття біржі дорівнює 5,0612.

Заповнити книгу записів дилера з відображенням:

- позиції після кожної угоди;
- прибутку або збитку від кожної угоди (1 пункт = UAN 100);
- загального прибутку або збитків USD і UAN;
- суми в USD і UAN кінцевої позиції.

Завдання 8.2

За даними табл. 8.1 Оцініть можливий результат відкритої позиції банку, перераховуючи кожен з відкритих позицій у гривні за поточним ринковим курсом.

Таблиця 8.1 – Валютні операції банку «Мета»

Позиція довга		Позиція коротка	
У валюті операції	Поточний курс в UAN	У валюті операції	Поточний курс в UAN
+2000 GBP	9,9822	-1679 EUR	7,4886
		-1194 USD	5,0505
		-99873 JPY	0,0472

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Боринець С.Я. Міжнародні фінанси: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 494 с.
2. Загородній А.Г., Сліпушко О.М., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Словник банківських термінів. Банківська справа: термінологічний словник – К.: Вид-во «АКОНІТ», 2000. – 605 с.
3. Козак Ю.Г., Логвинова Н.С., Ковалевський В.В. Міжнародні фінанси: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640с.
4. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посібник / О.І. Береславська, О.М. Наконечний, М.Г. Пясецька та ін..; За заг. Ред.. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2002. – 392 с.
5. Міжнародні фінанси (контрольні запитання, тести, практичні завдання): Навчальний посібник/ За ред.. Лисенкові Ю.М., Поливанова В.Є. – К.: Дакор, КНТ, 2008. – 88 с.
6. Міжнародні фінанси: Підручник / О.І. Рогач, А.С. Філіпенко, Т.С. Шемет та ін. – К.: Либідь, 2003. – 784 с.
7. Рязанова Н.С. Міжнародні фінанси: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2001. – 119 с.
8. Софіщенко І.Я. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2005. – 200 с.
9. Ющенко В.А., Міщенко В.І. Валютне регулювання: Навч. посіб. – К.: Т-во «Знання», КОО, 1999. – 359 с.